EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2026 06 17
COM(2026) 277 final

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

dėl Direktyvos (ES) 2018/1673 dėl kovos su pinigų plovimu baudžiamosios teisės priemonėmis vertinimo

{SWD(2026) 148 final}

1. ĮVADAS

2018 m. spalio 23 d. Europos Parlamentas ir Taryba priėmė Direktyvą (ES) 2018/1673 dėl kovos su pinigų plovimu baudžiamosios teisės priemonėmis (toliau – Direktyva), kuri įsigaliojo 2018 m. gruodžio 2 d. Direktyva sustiprinamas teisėsaugos ir teisminis atsakas į pinigų plovimą, skatinamas tarpvalstybinis bendradarbiavimas tiek ES, tiek tarptautiniu mastu ir papildoma platesnė pinigų plovimo prevencijos teisės aktų sistema.

Direktyva taikoma 25 valstybėms narėms, Airijai ir Danijai ji nėra privaloma. Galutinis direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę terminas buvo 2020 m. gruodžio 3 d.

Direktyvoje nustatytos būtiniausios taisyklės dėl veiklos, kuri visose valstybėse narėse turi būti laikoma pinigų plovimo nusikaltimais (t. y. iš nusikalstamos veiklos gauto turto perdavimas ar konvertavimas, jo neteisėtos kilmės slėpimas ar užmaskavimas arba turto įsigijimas, turėjimas ar naudojimas žinant jo nusikalstamą kilmę), ir atitinkamos sankcijos už tokius veiksmus. Direktyvoje nurodomos nusikalstamos veiklos, laikomos pirminiais pinigų plovimo nusikaltimais, t. y. nusikalstamos veikos, iš kurių gauti plaunami pinigai. Viena iš nustatytų naujovių – Direktyva sudaromos sąlygos vykdyti baudžiamąjį persekiojimą už pinigų plovimą nereikalaujant apkaltinamojo nuosprendžio už pirminį nusikaltimą ir nereikalaujant, kad institucijos įrodytų visus pirminio nusikaltimo elementus (pinigų plovimas kaip atskiras nusikaltimas). Be to, ja sudaromos sąlygos vykdyti baudžiamąjį persekiojimą ir priimti apkaltinamuosius nuosprendžius už pinigų plovimo veiklą, kurią vykdė nusikalstamos veiklos, iš kurios buvo gautas turtas, vykdytojas (savų pinigų plovimas). Direktyvoje nustatytos taisyklės, kuriomis paaiškinama, kuri valstybė narė yra kompetentinga vykdyti baudžiamąjį persekiojimą tarpvalstybinėse bylose. Be to, jame nustatytos būtiniausios taisyklės dėl bausmių ir papildomų sankcijų, taikomų tiek fiziniams, tiek juridiniams asmenims, įskaitant sunkinančias aplinkybes.

Ši ataskaita atitinka direktyvos 14 straipsnio 2 dalyje nustatytą reikalavimą, pagal kurį Europos Komisija turi pateikti Europos Parlamentui ir Tarybai ataskaitą, kurioje būtų įvertinta Direktyvos pridėtinė vertė kovojant su pinigų plovimu ir jos poveikis pagrindinėms teisėms ir laisvėms.

Ši vertinimo ataskaita grindžiama Komisijos Europos Parlamentui ir Tarybai parengta perkėlimo į nacionalinę teisę ataskaita, kurios reikalaujama pagal 14 straipsnio 1 dalį ir kurioje vertinama, kokiu mastu valstybės narės ėmėsi būtinų priemonių, siekdamos laikytis šios direktyvos. Iš perkėlimo į nacionalinę teisę ataskaitos matyti, kad, nors Direktyvos perkėlimas į nacionalinę teisę iš esmės atitiko reikalavimus, tam tikros spragos ir nenuoseklumas išliko, pavyzdžiui, kai kurioms valstybėms narėms netinkamai perkėlus į nacionalinę teisę nuostatas dėl sunkinančių aplinkybių. Perkėlimo ataskaita pateikiama priede.

Išsamios vertinimo išvados ir taikyta metodika pateiktos prie ataskaitos pridėtame Komisijos tarnybų darbiniame dokumente.

Ši direktyva yra dalis platesnio kovos su nusikaltėlių finansais priemonių rinkinio, kuris, kaip pabrėžta Europos vidaus saugumo strategijoje („ProtectEU“), yra viena iš pagrindinių kovos

su organizuotu nusikalstamumu sudedamųjų dalių. Nusikalstamu būdu įgyto pelno konfiskavimas tebėra labai svarbus siekiant išardyti organizuotas nusikalstamas grupuotes, o veiksmingas ES teisės aktų dėl kovos su finansiniais nusikaltimais ir turto susigrąžinimo skatinimo įgyvendinimas yra vienas iš pagrindinių žingsnių šioje srityje.

2. PAGRINDINIAI FAKTAI

Bendras direktyvos tikslas – stiprinti teisminį ir teisėsaugos atsaką į pinigų plovimą visose valstybėse narėse. Nors visos valstybės narės pinigų plovimą kriminalizavo, buvo didelių skirtumų, susijusių su nusikalstamos veikos apibrėžtimi, su pirminių nusikaltimų aprėptimi ir atitinkamomis sankcijomis. Ankstesnei sistemai trūko nuoseklumo ir išsamumo, todėl ji buvo mažiau veiksminga ir nusikaltėliai bei teroristai galėjo pasinaudoti silpnesnėmis nacionalinėmis sistemomis. Siekiant patenkinti šiuos poreikius, Direktyva nustatyta **bendra ES pinigų plovimo kriminalizavimo ir teisminio bei teisėsaugos atsako stiprinimo sistema**. Jos bendras tikslas – baudžiamosios teisės priemonėmis sustiprinti ES kovos su pinigų plovimu režimą.

Taigi suformuluojami konkretūs tikslai:

- užtikrinti veiksmingą pinigų plovimo kriminalizavimą visoje ES,
- nustatyti aiškias ir vienodas pirminių nusikaltimų apibrėžtis,
- numatyti nuoseklias ir proporcingas bausmes ir sankcijas,
- stiprinti valstybių narių bendradarbiavimą ir keitimąsi informacija.

Numatomas toks Direktyvos poveikis:

- veiksmingesnis pinigų plovimo vykdytojų veiklos tyrimas ir baudžiamasis persekiojimas, nustatant suderintas nusikalstamas veikas, bausmes ir sankcijas,
- didesnė ES piliečių ir vidaus rinkos apsauga nuo organizuoto nusikalstamumo ir terorizmo finansavimo grėsmių, suteikiant galimybę valdžios institucijoms naudotis veiksmingomis priemonėmis pinigų plovimui tirti ir nusikalstamos veiklos vykdytojus, įskaitant juridinius asmenis, patraukti baudžiamojon atsakomybėn,
- veiksmingesni ir labiau koordinuojami tarpvalstybiniai kovos su pinigų plovimu veiksmai, stiprinant valstybių narių bendradarbiavimą ir keitimąsi informacija,
- veiksmingesnės tyrimo priemonės, kuriomis valdžios institucijos gali naudotis vykdydamos pinigų plovimo tyrimus,
- priemonės, kuriomis stiprinamas konfiskavimas gerinant pajamų, gautų iš pinigų plovimo nusikaltimų, atsekimą, įšaldymą ir konfiskavimą.

Šioje vertinimo ataskaitoje aptariamas teisinis ir praktinis Direktyvos taikymas, analizuojant veiksmingumą, efektyvumą, nuoseklumą, ES pridėtinę vertę, aktualumą pagal geresnio reglamentavimo principus, taip pat jos poveikį pagrindinėms teisėms ir laisvėms, kaip reikalaujama Direktyvos 14 straipsnio 2 dalyje. Vertinimo ataskaitoje taip pat pateikiamos išvados ir konkrečios būsimų veiksmų rekomendacijos.

Vertinimas atliktas pasitelkus išorinio tyrimo[1], kuris apėmė duomenų tyrimą, pokalbius, tikslines konsultacijas, apklausas ir kt., rezultatus. Buvo konsultuojamasi su plačiu suinteresuotųjų subjektų ratu, be kita ko, su ES agentūromis ir įstaigomis, teisminėmis institucijomis, teisėsaugos institucijomis, turto susigrąžinimo tarnybomis, finansinės žvalgybos padaliniais, teisės specialistais, nevyriausybinėmis organizacijomis, analitikų centrais ir akademinėmis institucijomis. Vertinimas apima 2018–2025 m. laikotarpį.

3. PAGRINDINIAI NUSTATYTI FAKTAI

Šiame skirsnyje pateikiami vertinimo rezultatai, susiję su Direktyvos veiksmingumu, efektyvumu, nuoseklumu, ES pridėtine verte ir aktualumu. Be to, jame pateikiami Direktyvos poveikio pagrindinėms teisėms ir laisvėms vertinimo rezultatai, kaip konkrečiai reikalaujama Direktyvos 14 straipsnio 2 dalyje.

3.1. Veiksmingumas

Kalbant apie **veiksmingumą**, vertinime nustatyta, kad **Direktyva labai padėjo suderinti pinigų plovimo nusikaltimų traktavimą ir bausmes visose valstybėse narėse** ir specialistams suteikė naujų kovos su pinigų plovimu priemonių. Direktyva užtikrinama, kad visi atitinkami pinigų plovimo metodai, susiję su plataus masto nusikaltimais, iš kurių gaunamas pelnas, būtų kriminalizuojami, todėl valdžios institucijoms leidžiama veiksmingiau tirti visą atitinkamą veiklą, vykdomą siekiant plauti neteisėtus pinigus, ir vykdyti baudžiamąjį persekiojimą už ją. Šiuo požiūriu ypač svarbios **tokios naujovės kaip pinigų plovimas kaip atskiras nusikaltimas ir savų pinigų plovimas**: už tokius veiksmus dabar galima patraukti baudžiamojon atsakomybėn visose valstybėse narėse.

Šiuo atžvilgiu teisminės ir teisėsaugos institucijos pabrėžė aiškią naudą, visų pirma tai, kad vykdant baudžiamąjį persekiojimą dėl pinigų plovimo nebereikia įrodyti pirminio nusikaltimo, o tai palengvino teismo procesą. Teisminės institucijos taip pat pabrėžė, kad nustačius savų pinigų plovimo nusikaltimą padidėjo baudžiamojo persekiojimo aprėptis. Teisminių ir teisėsaugos institucijų teigimu, dėl šių pakeitimų taip pat padidėjo **atgrasomasis pinigų plovimo teisės aktų poveikis**.

Galimybės patraukti juridinius asmenis baudžiamojon atsakomybėn ir taikyti didesnes bausmes tais atvejais, kai įpareigotasis subjektas[2] vykdo pinigų plovimą, suteikia galimybę valdžios institucijoms veiksmingiau kovoti su sudėtingomis nusikaltėlių sukurtomis schemomis, kuriomis siekiama nuslėpti jų neteisėtą pelną, taip **didinant vidaus rinkos apsaugą** nuo organizuoto nusikalstamumo ir terorizmo finansavimo grėsmių, o specialistai pabrėžia nuo fizinių asmenų atskirtų juridinių asmenų nepriklausomo baudžiamojo persekiojimo ir apskritai sunkinančių aplinkybių atgrasomąjį poveikį.

[1] Nuoroda į tyrimą (laukiama paskelbimo, bus įrašyta po tarpžinybinių konsultacijų).

[2] Žr. visų pirma 2015 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2015/849 dėl finansų sistemos naudojimo pinigų plovimui ar teroristų finansavimui prevencijos 2 straipsnio 1 dalį, *OL L 141, 2015 6 5, 73–117 p., naujausia konsoliduota versija skelbiama*: EUR-Lex - 02015L0849-20241230 - LT - EUR-Lex.

Kitas aspektas, dėl kurio padidėjo kovos su pinigų plovimu veiksmingumas, yra **tyrimo priemonių, kuriomis galima tirti pinigų plovimo nusikaltimus, išplėtimas**. Suinteresuotieji subjektai pranešė, kad Direktyvoje nustatyta pareiga pinigų plovimo tyrimų tikslais suteikti galimybę naudotis tyrimo metodais, naudojamais organizuoto nusikalstamumo bylose, taip pat maksimalių bausmių sugriežtinimas palengvino prieigą prie specializuotų priemonių, pavyzdžiui, ryšių perėmimo. Tai leidžia atsekti finansinę veiklą ir valdžios institucijoms rinkti papildomus įrodymus, stiprinant jų gebėjimus atskleisti ir išardyti nusikaltėlių tinklus ir jų finansus, taip didinant **ES piliečių apsaugą** nuo organizuoto nusikalstamumo grėsmės.

Be to, teisminių institucijų ir kai kurių teisėsaugos institucijų teigimu, dėl labiau suderinto pinigų plovimo nusikaltimų traktavimo visoje ES ir aiškesnių taisyklių, kuriomis apibrėžiama šalis, kompetentinga vadovauti tam tikros bylos tyrimui ir baudžiamajam persekiojimui už ją, Direktyva apskritai prisidėjo prie **veiksmingesnių ir labiau koordinuotų tarpvalstybinių kovos su pinigų plovimu veiksmų**. Apskritai, suderinus teisines sistemas, Direktyva suteikė galimybę skirtingų valstybių narių valdžios institucijoms kalbėti bendra kalba: kuo daugiau nusikalstamų veikų ir bausmių skirtingose jurisdikcijose yra panašios, tuo joms lengviau bendradarbiauti tarpvalstybiniu mastu ir pripažinti kitos valstybės narės teismo sprendimus.

Vis dėlto **Direktyvos veiksmingumui tam tikru mastu** įtakos turi keletas **iššūkių**.

Vienas iš iššūkių yra susijęs su nenuosekliu **pinigų plovimo kaip atskiro nusikaltimo** aiškinimu ir sampratos taikymu valstybėse narėse, o tai lemia teisinį netikrumą ir problemas atliekant tyrimus ir vykdant baudžiamąjį persekiojimą. Pirminio nusikaltimo įrodymo mastas valstybėse narėse labai skiriasi: kai kuriose šalyse valdžios institucijos turi įrodyti tik tam tikrą ankstesnę nusikalstamą veiklą, iš kurios atsiranda plaunamas turtas, kitose šalyse reikalaujama, kad valdžios institucijos aiškiai apibrėžtų pirminį nusikaltimą, o kai kuriais atvejais net nustatytų nusikaltimo vietą ir laiką (taip pat žr. perkėlimo į nacionalinę teisę ataskaitos 3–4 puslapius). Todėl Direktyvos veiksmingumas sudarant palankesnes sąlygas baudžiamajam persekiojimui už pinigų plovimą kaip atskirą nusikaltimą visoje ES skiriasi: taip yra dėl neaiškios Direktyvos formuluotės, kuria sudaromos sąlygos tokiai didelei perkėlimo į nacionalinę teisę priemonių įvairovei.

Valstybių narių jurisdikcijose taip pat skirtingai aiškinamas **turtas, kuris gali būti pinigų plovimo objektas**. Nors Direktyvoje pateikiama visa apimanti turto apibrėžtis, kad ji apimtų visų rūšių pinigų plovimo veiklą, kai kurių valstybių narių teisės aktuose sutaupytos išlaidos (pvz., mokesčiai, nesumokėti dėl to, kad įvykdytas mokestinis nusikaltimas) nelaikomos turtu, kurį galima plauti. Tokios valstybės laiko, kad pinigų plovimo nusikaltimo objektu gali būti tik turtas, kuris yra teigiamas asmens turto padidėjimas, pvz., pinigai, gauti iš prekybos narkotikais nusikaltimo arba mokesčių lengvatos. Šios šalys į turto apibrėžtį neįtraukia pinigų, sutaupytų neteisėtai nesumokėjus PVM. Tai didelė spraga, atsižvelgiant į sukčiavimo PVM poveikį viešiesiems biudžetams, dėl kurio, Europolo[3] ir Europos prokuratūros[4] duomenimis, mokesčių administratoriai kasmet patiria kelias dešimtis milijardų eurų nuostolių.

[3] https://www.europol.europa.eu/cms/sites/default/files/documents/EU-SOCTA-2025.pdf

[4] 2024 m. metinėje ataskaitoje Europos prokuratūra pabrėžė, kad sukčiavimas PVM sudarė daugiau kaip 53 proc. visos apskaičiuotos tiriamos žalos; apskaičiuota žala siekė 13,15 mlrd. EUR (https://www.eppo.europa.eu/assets/annual-report-2024/pdfs/EPPO_Annual_Report_2024_en.pdf).

Be to, reikėtų pažymėti, kad nuostata dėl **jurisdikcijos dėl pinigų plovimo nusikaltimų** nustatymo, ypač tuo atveju, kai nusikalstamą veiką padaręs asmuo yra tos valstybės narės pilietis, kaip numatyta **10 straipsnio 1 dalies b punkte,** buvo perkelta labai skirtingai, visų pirma, kiek tai susiję su **abipusio baudžiamumo**[5] reikalavimu.

Atlikus vertinimą dėl nepakankamų duomenų nebuvo galima padaryti išvados dėl veiksmingumo, susijusio su tikėtinu poveikiu konfiskavimo priemonių stiprinimui, visų pirma dėl baudžiamojo proceso trukmės. Be to, reikia pažymėti, kad Direktyvos 9 straipsnyje daroma nuoroda tik į Direktyvos 2014/42/ES dėl konfiskavimo, kuri 2024 m. buvo pakeista naująja direktyva dėl turto susigrąžinimo ir konfiskavimo, taikymą. Todėl tokie aspektai gali būti analizuojami tik vertinant pastarąją priemonę, kurią Komisija turi pateikti Europos Parlamentui ir Tarybai ne vėliau kaip 2031 m. lapkričio 24 d.

3.2. Efektyvumas

Kalbant apie efektyvumą, sąnaudų ir naudos vertinimas gali būti tik preliminarus, atsižvelgiant į baudžiamojo proceso pinigų plovimo bylose trukmę. Todėl visas kiekybinis Direktyvos poveikis (baudžiamųjų persekiojimų ir apkaltinamųjų nuosprendžių skaičius, šiose pinigų plovimo bylose įšaldyto ir konfiskuoto turto dydis) bus matomas tik artimiausiais metais.

Nors suinteresuotųjų subjektų nuomonės buvo skirtingos (kai kurie išreiškė neutralumą, kiti nesutarė dėl to, ar Direktyvos nauda nusveria su ja susijusias išlaidas), dėl pateiktų duomenų trūkumo nebuvo įmanoma atlikti išsamaus išlaidų (tiek piniginės išraiškos, tiek administracinės naštos) vertinimo, lyginant jas su tokiais rezultatais kaip baudžiamojo persekiojimo ir apkaltinamųjų nuosprendžių skaičius ir susijusi įšaldyto ir konfiskuoto turto apimtis šiose pinigų plovimo bylose. Bet kuriuo atveju dauguma konsultacijose dalyvavusių valstybių narių nurodė, kad įgyvendinimo išlaidos ir administracinė našta yra nulinės arba minimalios. Tai atspindi Direktyvos pobūdį, dėl kurio iš esmės reikia keisti valstybių narių baudžiamąjį kodeksą arba baudžiamojo proceso kodeksą, o tokie nacionalinės teisės aktų pakeitimai susiję tik su nedidelėmis papildomomis išlaidomis. Tam tikros papildomos su Direktyva susijusios išlaidos yra teisminių ir teisėsaugos institucijų mokymai, visų pirma siekiant tirti Direktyvoje nustatytų naujų formų pinigų plovimo atvejus ir vykdyti baudžiamąjį persekiojimą už jį. Apskritai suinteresuotieji subjektai nurodo, kad Direktyva valdžios institucijoms suteikė naujų priemonių veiksmingiau tirti pinigų plovimo nusikaltimus ir vykdyti baudžiamąjį persekiojimą už juos, o įgyvendinimo išlaidos, kaip pranešama, yra ribotos, ir tai rodo bendrą teigiamą poveikį veiksmingumui.

3.3.Vidinis ir išorinis nuoseklumas

Kalbant apie **vidinį nuoseklumą**, iš vertinimo matyti, kad įvairių Direktyvos komponentų sąveika padeda siekti jos tikslų ir kad įvairios Direktyvos nuostatos viena kitai neprieštarauja.

[5] Tai yra principas, pagal kurį jurisdikcija gali būti nustatyta tik tuo atveju, jei atitinkami veiksmai yra kriminalizuojami tiek baudžiamąjį persekiojimą vykdančioje valstybėje, tiek valstybėje, kurioje jis buvo padarytas.

Išorės nuoseklumas apima ir tarptautinį, ir ES lygmenis.

Vertinant **tarptautiniu** mastu, pažymima, kad Direktyva **nėra visiškai suderinta su Europos Tarybos Varšuvos konvencija**[6], kurioje nustatytos pinigų plovimo kriminalizavimo taisyklės, kuriomis iš esmės reglamentuojami klausimai, kuriems taikoma ši direktyva. ES Konvenciją pasirašė 2009 m., tačiau jos dar neratifikavo. Konkrečiai kalbant, Direktyvos 2 straipsnio 1 dalyje, palyginti su Varšuvos konvencija, apribojama pirminių nusikaltimų apibrėžties sritis, o tai yra pagal šią konvenciją leidžiama galimybė. Komisija numato priimti pasiūlymą dėl Tarybos sprendimo, kad ES galėtų ratifikuoti Varšuvos konvenciją ir galėtų spręsti šį klausimą tame kontekste.

ES lygmeniu Direktyva **dera su kitomis šios srities teisėkūros priemonėmis**. Kaip pripažinta Europos vidaus saugumo strategijoje („ProtectEU“)[7], ES savo pastangas sustiprino naujomis kovos su pinigų plovimu taisyklėmis, įskaitant ES kovos su pinigų plovimu institucijos įsteigimą, ir naująja Direktyva dėl turto susigrąžinimo ir konfiskavimo, kuri yra labai svarbi sprendžiant organizuoto nusikalstamumo finansinių paskatų problemą, greitai įšaldant neteisėtą turtą ir konfiskuojant nusikalstamu būdu gautą pelną. Tokie pokyčiai atitinka Direktyva nustatytą griežtesnį baudžiamosios teisės atsaką į pinigų plovimą.

Vis dėlto Direktyvoje yra tam tikrų spragų, palyginti su naujausiomis baudžiamosios teisės direktyvomis, pavyzdžiui, dėl nusikaltimų aplinkai arba ribojamųjų priemonių pažeidimų, susijusių su papildomų sankcijų taikymu fiziniams asmenims ir sankcijomis juridiniams asmenims.

Kalbant apie **papildomų sankcijų taikymą fiziniams asmenims**, Direktyvoje reikalaujama, kad valstybės narės nustatytų ne tik laisvės atėmimo bausmes, bet ir papildomas sankcijas ar priemones pinigų plovimo vykdytojams, nenurodant priemonių rūšies, o tai lemia skirtingas perkėlimo į nacionalinę teisę priemones. Priešingai, naujesnėse ES baudžiamosios teisės priemonėse aiškiai išvardytos galimos priemonės, kurias valstybės narės gali taikyti fiziniams asmenims, pavyzdžiui, baudos, draudimas gauti finansavimą ir dalyvauti viešuosiuose pirkimuose, leidimų panaikinimas arba laikini draudimai kandidatuoti į viešąsias pareigas.

Panaši problema kyla dėl **juridiniams asmenims taikomų sankcijų**. Direktyvoje reikalaujama, kad valstybės narės numatytų baudžiamąsias arba ne baudžiamojo pobūdžio baudas, ir pateikiamas galimų papildomų sankcijų, kurios yra neprivalomos ir nepakankamai išsamiai apibrėžtos, sąrašas. Nors tai suteikia valstybėms narėms reikiamo lankstumo, tai prieštarauja naujausiems baudžiamosios teisės aktams, kuriuose numatytas minimalus maksimalių baudų už visas nusikalstamas veikas dydis, apskaičiuojamas remiantis juridinio asmens pasaulinės apyvartos procentine dalimi arba fiksuota suma[8].

---

[6] Europos Tarybos konvencija dėl nusikalstamu būdu įgytų pajamų plovimo, paieškos, arešto ir konfiskavimo bei terorizmo finansavimo (CETS Nr. 198).

[7] EUR-Lex - 52025DC0148 - LT - EUR-Lex.

[8] Pavyzdžiui, 2024 m. balandžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2024/1203 dėl aplinkos apsaugos baudžiamosios teisės priemonėmis valstybės narės įpareigojamos numatyti baudas juridiniams asmenims už konkrečias nusikalstamas veikas. Be to, Direktyvoje nurodyta, kad maksimalus tų baudų lygis

3.4. ES pridėtinė vertė

Kalbant apie **ES pridėtinę vertę**, Direktyvos įgyvendinimas teikia **teigiamą ES lygmens teisėkūros veiksmų naudą**, kurios valstybės narės pavieniui greičiausiai nebūtų pasiekusios. Direktyva **visoje ES sukurtos vienodesnės kovos su pinigų plovimu sąlygos**; teisminiai ir teisėsaugos suinteresuotieji subjektai laiko tai teigiamu dalyku, nes prisidedama prie didesnio teisinio nuoseklumo ir sudaromos palankesnės sąlygos tarpvalstybiniam bendradarbiavimui. Tačiau pirmiau minėti pinigų plovimo nusikaltimų apibrėžties ir baudžiamojo persekiojimo už juos skirtumai, visų pirma susiję su pinigų plovimu kaip atskiru nusikaltimu, ir skirtingas neprivalomų nuostatų (galimų sąlygų) dėl sankcijų fiziniams ir juridiniams asmenims taikymas rodo, kad vis dar yra galimybių toliau derinti teisės aktus ES mastu.

3.5. Aktualumas

Direktyvos tikslai ir priemonės tebėra aktualūs atsižvelgiant į pinigų plovimo ir organizuoto nusikalstamumo iššūkius: remiantis 2025 m. Europolo sunkių formų ir organizuoto nusikalstamumo grėsmių vertinimu, pinigų plovimas ir toliau atlieka labai svarbų vaidmenį sudarant sąlygas nusikaltėliams gauti naudos iš neteisėtos veiklos ir yra organizuoto nusikalstamumo pagrindas[9]. Be to, pinigų plovimo *modi operandi* dažnai apima daug sandorių įvairiose ES nepriklausančiose jurisdikcijose, išnaudojant reguliavimo skirtumus ir sukuriant sudėtingą seką, kuri kelia sunkumų finansų tyrimams: todėl suderintas baudžiamasis atsakas visose valstybėse narėse yra kaip niekad svarbus. Be to, Europolo teigimu, skaitmeninės platformos vis labiau palengvina pinigų plovimą, o besiformuojančios technologijos jį stiprina[10] – technologiškai neutralus Direktyvos pobūdis leidžia pritaikyti baudžiamosios teisės atsaką prie tokių pokyčių, užtikrinant, kad Direktyva išliktų aktuali, nepriklausomai nuo technologijų pažangos.

3.6. Poveikis pagrindinėms teisėms ir laisvėms

Galiausiai valstybių narių valdžios institucijos, ES ir tarptautinės organizacijos apskritai mano, kad Direktyva atitinka pagrindinių teisių standartus, įskaitant Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją, arba nepateikė jokių duomenų. Kiti suinteresuotieji subjektai, visų pirma NVO, analitikų centrai ir akademinė bendruomenė, išreiškė susirūpinimą dėl galimo poveikio nekaltumo prezumpcijos apsaugai taikant pinigų plovimo kaip atskiro nusikaltimo sampratą, dvigubo pavojaus (*ne bis in idem*) principą savų pinigų plovimo atvejais[11], taip pat dėl nusikalstamų veikų ir bausmių apibrėžties aiškumo ir (arba) pastarųjų proporcingumo, ypač kai pirminis nusikaltimas yra nesunkus.

---

yra ne mažesnis kaip 5 proc. bendros pasaulinės apyvartos arba 40 000 000 EUR vienkartinė suma už tam tikras nusikalstamas veikas, susijusias su aplinkos tarša, ir 3 proc. bendros pasaulinės apyvartos arba 24 000 000 EUR už kitas nusikalstamas veikas, pavyzdžiui, neteisėtą prekybą laukiniais augalais ir gyvūnais.

[9] https://www.europol.europa.eu/cms/sites/default/files/documents/EU-SOCTA-2025.pdf

[10] *Ibid*.

[11] Kaip ir savų pinigų plovimo atveju, skirtumas tarp pirminio nusikaltimo ir pinigų plovimo nusikaltimo dažnai nėra aiškus, todėl kyla dvigubos bausmės už tą pačią veiką rizika, jei priimamas apkaltinamasis nuosprendis už pirminį nusikaltimą ir pinigų plovimo nusikaltimą.

Apskritai daugumos suinteresuotųjų subjektų pateikti atsiliepimai leidžia daryti išvadą, kad pinigų plovimo nusikaltimų sąvoka yra suformuluota aiškiai, tiksliai ir nuspėjamai, o sankcijos yra tinkamos ir proporcingos nusikalstamų veikų sunkumui. Pagrindinės teisės užtikrinamos taisyklėmis, nustatytomis šešiose ES procesinių teisių direktyvose, Chartijoje ir Europos žmogaus teisių konvencijoje, taip pat bendraisiais baudžiamosios teisės principais. Be to, nacionalinių taisyklių, kuriomis Direktyva perkeliama į nacionalinę teisę, taikymą kontroliuoja nacionaliniai teismai, kurie turi užtikrinti, kad būtų laikomasi pagrindinių teisių ir laisvių.

4. IŠVADOS IR ĮGYTA PATIRTIS

Laikoma, kad Direktyvos tikslai iš esmės pasiekti, nes sustiprinti kompetentingų institucijų pajėgumai tirti pinigų plovimą ir vykdyti baudžiamąjį persekiojimą už jį sugriežtinant nusikalstamas veikas ir sankcijas ir sudarytos palankesnės sąlygos tarpvalstybiniams tyrimams, nesukuriant didelių papildomų išlaidų ar nedarant neigiamo poveikio pagrindinėms teisėms. Vis dėlto tebėra tam tikrų iššūkių, visų pirma siekiant padidinti kai kurių jos nuostatų veiksmingumą ir suderinamumą su kitomis ES priemonėmis.

Be to, atsižvelgiant į baudžiamojo proceso trukmę, visas Direktyvos poveikis bus matomas tik artimiausiais metais. Todėl svarbu, kad Komisija toliau stebėtų Direktyvos poveikį, be kita ko, pagrindinėms teisėms ir laisvėms.

Atliekant vertinimą nustatyta keletas įgytos patirties pavyzdžių, į kuriuos valstybės narės gali atsižvelgti perkeldamos direktyvą į nacionalinę teisę ir ją įgyvendindamos.

- **Didesnis aiškumas dėl pinigų plovimo kaip atskiro nusikaltimo**

Siekiant užtikrinti, kad institucijos nebūtų įpareigotos iš esmės įrodyti visų pirminio nusikaltimo elementų, reikėtų patikslinti **reikalavimus, būtinus pirminiam nusikaltimui arba neteisėtai išplauto turto kilmei nustatyti**, taip skatinant vienodą pinigų plovimo kaip atskiro nusikaltimo sampratos taikymą ir palengvinant pinigų plovimo tyrimą ir baudžiamąjį persekiojimą už jį visose ES valstybėse narėse.

- **Minimalaus maksimalių sankcijų ir sankcijų fiziniams ir juridiniams asmenims lygio vertinimas, taip pat papildomų sankcijų ir priemonių nustatymas**

Didesnis nuoseklumas būtų užtikrintas nuostatas dėl bausmių ir sankcijų fiziniams ir juridiniams asmenims suderinus su naujai priimtais ES baudžiamosios teisės aktais, pavyzdžiui, Direktyva (ES) 2024/1203 dėl aplinkos apsaugos baudžiamosios teisės priemonėmis ir Direktyva (ES) 2024/1226 dėl Sąjungos ribojamųjų priemonių pažeidimo. Tai turėtų apimti papildomų sankcijų ar priemonių, kurias valstybės narės gali taikyti pinigų plovimo vykdytojams kartu su laisvės atėmimu, rūšies nustatymą ir konkrečias sankcijas juridiniams asmenims, visų pirma minimalų maksimalių baudų lygį, kuris turi būti apskaičiuojamas remiantis juridinio asmens bendra pasauline apyvarta arba fiksuotomis sumomis. Taip būtų užtikrintos vienodos sąlygos visose valstybėse narėse ir sustiprintas atgrasomasis sankcijų už pinigų plovimo nusikaltimus poveikis.

- **Turto apibrėžties patikslinimas**

„Nuosavybės“ apibrėžtis turėtų būti patikslinta, kad aiškiau apimtų visas galimas neteisėto pelno formas, įskaitant tiesiogines pajamas, dėl mokestinių nusikaltimų sutaupytas išlaidas ir netiesiogines pajamas, gautas iš nusikalstamos veiklos.

- **Derinimas su tarptautinėmis priemonėmis**

Užtikrinus Direktyvos ir Varšuvos konvencijos derinimą, padidėtų šių dviejų dokumentų suderinamumas.

- **Direktyvos poveikio stebėsena**

Siekdama stebėti Direktyvos poveikį, Komisija toliau bendradarbiaus su atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais tokiuose *forumuose* kaip Komisijos ES baudžiamosios teisės politikos ekspertų grupė, Kovos su pinigų plovimu operatyvinis finansų tyrėjų tinklas (AMON), Europos kovos su nusikalstamumo grėsmėmis daugiadalykė platforma (EMPACT), naujasis bendradarbiavimo dėl turto susigrąžinimo ir konfiskavimo tinklas, Kamdeno turto susigrąžinimo tarpagentūrinis tinklas (CARIN), Eurojusto teisminė tikslinė grupė pinigų plovimo ir turto susigrąžinimo klausimais ir Europos teisminis tinklas organizuoto nusikalstamumo klausimais.

Komisija tęs dialogą su valstybėmis narėmis ir visais suinteresuotaisiais subjektais, siekdama užtikrinti, kad baudžiamosios teisės atsakas į pinigų plovimą būtų veiksmingas, atitiktų šios srities ES politiką ir būtų atnaujintas, atsižvelgiant į kintančias tendencijas ir nusikalstamų grupių finansų srityje *modi operandi*.

Šiomis rekomendacijomis svariai prisidedama prie pastangų ES lygmeniu skatinti lėšų sekimo metodą kaip vieną iš pagrindinių kovos su organizuotu nusikalstamumu sudedamųjų dalių – tai sritis, kuri strategijoje „ProtectEU“ pabrėžiama kaip labai svarbi užtikrinant tvirtą teisminį atsaką į didžiausią grėsmę keliančius nusikaltėlių tinklus.